

[Udenrigsministeren]

de sanktioner. Det ændrer dog ikke ved, at de sanktioner, der er indført, har medført en økonomisk tilbagegang i de senere år og også har ført til en vis afvandring af hvide fra landet, har ført til udførsel af kapital og mange andre ting, som viser, at sanktionspolitikken altså i et vist omfang har givet resultater.

Sammenholdt med den fremgang, som frihedsbevægelsens styrker har haft i det indre opgør, har Ian Smith måttet give indrømmelser efterhånden, men man må om alle disse indrømmelser sige, at de har været for få og de har været for sene. Derfor står vi altså, hvor vi står.

De seneste forsøg på at tilvejebringe en løsning, som kunne give Zimbabwe en internationalt acceptabel uafhængighed med flertalsstyre, er det britisk-amerikanske forslag fra september 1977. Det går i hovedtræk ud på, at Ian Smiths regering skal træde tilbage til fordel for et neutralt overgangsstyre under britisk ledelse. Derved ville man undgå en strid om, hvordan magten i overgangsperioden skulle fordeles mellem de forskellige nationalistledere og de hvide ledere. Samtidig skulle der efter det britisk-amerikanske forslag indføres en våbenhvile mellem alle parter. Ved overgangsperiodens begyndelse skulle man straks ophæve al racediskrimination og politisk undertrykkelse, og så skulle der udarbejdes en ny forfatning, som indeholder bestemmelser om grundlæggende, sikrede frihedsrettigheder og om et valgsystem baseret på almindelig og lige valgret.

Endvidere går det britisk-amerikanske forslag ud på, at ro og orden i overgangsperioden skal sikres af det eksisterende politi, men under en ny ledelse, og dette politikorps skal bistås af en FN-styrke. Storbritannien og De Forenede Stater foreslår i deres plan, at dele af den sydrhodesiske hær skal opløses, dens officerer skal udskiftes i fornødent omfang og det britisk ledede overgangsstyre skal forestå dannelsen af en ny hær, Zimbabwe National Army, som skal være baseret på befrielsesstyrkerne og omfatte det, man kalder acceptable dele af den sydrhodesiske hær. Samtidig med at disse forslag blev iværksat med støtte af samtlige konfliktens parter, skulle der ske en ophævelse af sikkerhedsrådets sanktioner over for Sydrhodesia.

Det er det britisk-amerikanske forslag, det seneste initiativ fra september 1977, og man

kan sige om det forslag, at det blev – efter nogen tøven i starten – accepteret af alle dele af Zimbabwes frihedsbevægelse og af de afrikanske nabostater, de såkaldte frontlinjestater, i hvert fald som et forhandlingsgrundlag, hvorimod Ian Smiths regering ikke kunne acceptere dette forslag, idet det ville føre til en øjeblikkelig afskaffelse af den hvide befolkningens overherredømme.

Som et modtræk til dette britisk-amerikanske forslag indbød Ian Smith derefter nogle af nationalistlederne til interne forhandlinger om en alternativ løsning, og det var disse forhandlinger, der den 3. marts i år resulterede i det, man kalder Salisburyaftalen. Den ligner på en række punkter det britisk-amerikanske forslag, men der er dog også en række afgørende forskelle.

For det første omfatter den interne aftale ikke alle parter, nemlig ikke de dele af frihedsbevægelsen, som arbejder under navnet Den patriotiske Front. Det har den alvorlige konsekvens, at så kan der altså ikke etableres en våbenstilstand; tværtimod er resultatet blevet en øget kampaktivitet. Det rejser selvfølgelig også hele spørgsmålet om, hvilke konsekvenser det får, at den militære aktivitet på det afrikanske kontinent og i den sydlige del af det på denne måde optrappes, hvilke internationale komplikationer der kan ligge i det, hvilken risiko det trækker med sig for øget ustabilitet i hele dette område.

Desuden indeholder den interne aftale ikke noget neutralt element i overgangsstyret og ikke noget FN-engagement, altså den konstruktion, som er det britisk-amerikanske forslags kerne, at man gennem et neutralt overgangsstyre og gennem bistand fra FN-styrker kan sikre en glidende overgang til en tilstand med en fri forfatning og med frie valg. Dette element mangler fuldkommen i den aftale, der blev truffet den 3. marts 1978. Derfor er denne aftale heller ikke internationalt acceptabel, og derfor fortsætter sanktionerne også fra FNs sikkerhedsråds side.

Den danske regering har som bekendt til stadighed støttet det britisk-amerikanske initiativ, fuldkommen som de øvrige EF-lande har gjort det, sådan som de nordiske lande har gjort det, og sådan som også FN har gjort det.

Vi må i dag konstatere, at denne interne løsning ikke er nogen reel løsning. Det fremgår også af de rent faktiske omstændigheder.